

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Οι γονείς, προκειμένου να διατηρήσουν διαύλους επικοινωνίας με το έφηβο παιδί τους, χρειάζεται να συνειδητοποιήσουν :

- ότι εκείνοι κυρίως ευθύνονται για την ύπαρξη επικοινωνίας·
- ότι σταδιακά θα έχουν δευτερεύουσα θέση στη ζωή του παιδιού τους·
- ότι θα καταφεύγει στους φίλους του/της, αλλά οι γονείς θα πρέπει να τον/την στηρίζουν·
- ότι ο τρόπος του/της, για να ενηλικιωθεί, είναι να συγκρουστεί μαζί τους κάποιες φορές·
- ότι πρέπει να αποδέχονται τις παρές του·
- ότι χρειάζεται να κάνουν το παιδί τους να κατανοήσει ότι το αποδέχονται σε κάθε περίπτωση·

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Στις απαντήσεις της παιδοψυχολόγου εντοπίζονται οι ακόλουθες εκφράσεις αναγκαιότητας:

- Οι γονείς *πρέπει να* καταλάβουν ... (2^η παράγραφος)
- Τα όρια *είναι απαραίτητα*, ανάλογα όμως με την ηλικία του παιδιού ... (3^η παράγραφος)
- *Είναι αναγκαίο* όμως τα όρια να μην είναι ασφυκτικά ... (3^η παράγραφος)

Οι εκφράσεις αυτές, με τον δεοντολογικό χαρακτήρα και την υψηλή κατηγορηματικότητά τους, οπωσδήποτε συμβάλλουν στο να εστιάσει την προσοχή του ο αναγνώστης στο περιεχόμενο του χωρίου που εξαρτάται από αυτές, άρα ενισχύουν την πειθώ στα συγκεκριμένα σημεία του κειμένου. Με άλλα λόγια, αποδίδουν την πρόταση που προβάλλεται από το κείμενο με ισχυρή βεβαιότητα, χωρίς ίχνος αμφιβολίας. Συγκεκριμένα,

ο αναγνώστης πείθεται σχετικά με την ενδεδειγμένη στάση και συμπεριφορά των γονέων απέναντι στους εφήβους, για το πού θα χαράξουν και πώς θα χειριστούν τα όρια προς τα παιδιά.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Οι μετατροπές έχουν ως ακολούθως:

1) Η Αλεξάνδρα Καππάτου δίνει απαντήσεις και συμβουλές στους γονείς (1η παράγραφος)

→ Η Αλεξάνδρα Καππάτου απαντά και συμβουλεύει τους γονείς.

2) εκείνος που έχει την κύρια ευθύνη είναι ασφαλώς ο ενήλικας (2η παράγραφος) →

Εκείνος που ευθύνεται κυρίως είναι ασφαλώς ο ενήλικας.

3) Οι φίλοι του θα είναι το καταφύγιό του (2η παράγραφος) →

Θα καταφεύγει στους φίλους του.

4) οι γονείς (θα είναι) το στήριγμά του στις δύσκολες στιγμές. (2η παράγραφος) →

Οι γονείς θα τον στηρίζουν στις δύσκολες στιγμές

5) να είναι δεκτικοί στις παρέες του (2η παράγραφος) →

να δέχονται τις παρέες του.

Οι αλλαγές αυτές επιφέρουν υφολογική διαφοροποίηση: όταν η ονοματική φράση μετατρέπεται σε ρήμα, το ύφος γίνεται αμεσότερο και πιο προσωπικό. Οπωσδήποτε δίνεται έμφαση στην πράξη, η οποία αποδίδεται γλωσσικά με το ρήμα, και στο αποτέλεσμα της, που εκφέρεται με το συμπλήρωμα του ρήματος, όπου υπάρχει (π.χ. συμβουλεύει *τους γονείς*, να δέχονται *τις παρέες του*). Σε γενικές γραμμές, η σύνταξη με προσωπικά ρήματα κάνει το κείμενο περισσότερο κατανοητό.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Η κόρη της οικογένειας και αφηγήτρια στο απόσπασμα βιώνει τη διάκριση, ως προς την προσοχή και τη φροντίδα από τους γονείς της, σε σχέση με τον μικρό της αδελφό που είναι αγόρι. Αξίζει να προσεχθεί το α' ενικό ρηματικό πρόσωπο (κειμενικός δείκτης) που δηλώνει την υποκειμενική σκοπιά – της αφηγήτριας – από την οποία ο αναγνώστης παρακολουθεί την πλοκή και τις αντιδράσεις των προσώπων.

Σύμφωνα με την αφηγήτρια, ο πατέρας της εκδηλώνει πάντα συγκρατημένα συναισθήματα απέναντί της («σε μένα ... συγκρατημένη»), εφόσον προτιμούσε σαφώς το πρώτο του παιδί να είναι αγόρι («Γιατί ... αγόρι»), σχολιάζει, μαζί με όλους τους άλλους, τη μέτρια εμφάνισή της, που όμως δεν μοιάζει να ενοχλεί καθόλου την ίδια («Έγινα κορίτσι ... όπως είναι»), τη θεωρεί παιδί «δεύτερης κατηγορίας» σε σχέση με το αρσενικό βρέφος, το

οποίο αποκαλεί «διάδοχο» (*«Τώρα το 'χω ... ο διάδοχος»*), και εμφανίζεται ιδιαίτερα φειδωλός, όταν επενδύει στη μόρφωσή της (*«Κι ακόμη ... για τη μόρφωσή μου»*), ενώ ήδη αποταμιεύει χρήματα για την εκπαίδευση του μικρού αγοριού (*«Για τον αδελφό μου ... κομπόδεμα»*). Τέλος, μαλώνει την κόρη του, όταν δεν συμμορφώνεται προς τις παράλογες έως εξευτελιστικές για την ίδια πρακτικές που συνοδεύουν την περιποίηση του μικρού αγοριού, η οποία προφανώς της έχει ανατεθεί (*«Συχνά – πυκνά ... φωνάζει»*).

Παράλληλα, η μητέρα δεν διαφοροποιείται, αντίθετα δείχνει να συντάσσεται με όλους τους άλλους, όταν σχολιάζουν τα εμφανισιακά χαρακτηριστικά της αφηγήτριας και όταν της αναθέτουν να περιποιείται το μικρό αγοράκι με τρόπο που αρμόζει σε υπηρέτρια, όχι σε αδελφή. Η μόνη φορά που παρεμβαίνει στο κείμενο είναι για να συμφωνήσει με τον πατέρα, ο οποίος θεωρεί τις γυναίκες άξιες μόνο για το νοικοκυριό (*«Η γυναίκα ... για το νοικοκυριό»*), δηλώνοντας προς την κόρη της ότι, ό,τι και να κάνει, θα καταλήξει σε κάθε περίπτωση να πλένει πιάτα (*«Μη λες ... Στα πιατικά»*).

Με λίγα λόγια, οι δύο αυτοί γονείς ανατρέφουν την κόρη τους, για να γίνει υποτελής στα αρσενικά μέλη της οικογένειας (πατέρα και αδελφό), και δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες της, ούτε τις συναισθηματικές (*«Και με φίλησε ... για τα απαραίτητα»*) ούτε, προπάντων, τις εκπαιδευτικές (*«Η γυναίκα είναι ... ως και στο ζύγι»*). Μοιάζουν δέσμιοι των στερεοτύπων και του τρόπου ζωής τους και δεν κατανοούν καθόλου αυτό που ζητά και δικαιούται το ίδιο τους το παιδί.